

Jan Hus (1371–1415): KNIŽKY O SVATOKUPECTVÍ (1413)

Kterak faráři a třídníci také svatokupectvím hřeší, z prvních řečí a z jich skutkuov muož shledáno býti. Neb muož býti svatokupec, vstupuje v farářství, jako dřívě řečeno, když pro vzácnost světskú, pro sbožie neb pro rozkoš tělešnú a snad nehodný pro hříechy jiné a pro neumění k spravení lida vstúpí v farářství; a opět, dá-li peníze neb které dary, neb slúží-li pro to, neb moci dosiehn-li, neb pro přiezen tělešnú vezme-li, tak vstúpe jest svatokupectvím poražen, neb má vůli zú k směnění neduchovní věci za duchovní, a to jest svatokupectví. Dal-li jest peníze papežovi, biskupovi neb jinému člověku, tehdy jest velmi zjevné šimonství, neb dal jest peníze, jako Šimon podal, aby měl moc klásti ruce na lidi, jako v zpovědi, ve křstu, v svátosti kladení, neb to sluší na faráře, a tak jest svatokupec. A tak jest to svatokupectvie hrubé, že jiných svatokupectví nevází lidé, jedne to; ale když darem jiným neb službú neb náramnú prosbú neb moci vejde nehodný, pro sboží a pro život tělešný přijme faru, toho nevází! Ale světi váží, jenž sú duchem svatým naučení, a zvláště sv. Řehoř, jakož jest napřed řečeno. A o tom hrubém peněžitém svatokupectví die takto: „Kněz, obdrže-li kostel peněžmi, netoliko bud' kostela zbaven, ale i kněžství bud' oblupení!“ Ó sv. Řehoři, zbav je nyní kostelov a oblup od kněžství, i ostanet' málo farářův!

Neb ač sú kteří nedali peněz papeži a patronóm, t. podacím pánóm, ale dali sú od styrzení biskupóm neb jich úředníkóm; neb nechti jim dáti curam animarum, t. moci nad dušemi duchovníe, jedne ač daří peníze. I není-li duchovní věci v tom prodání, že nemá moci křtíti, zpoviedati, kázati a lidi z hříechův vésti, jeliž jim dá peníze? Divná věc! Pán dá knězi moc k požívání almužny tělesné bez peněz, aby jsa jí živ lidi vedl k spasení, a duchovní nechti dáti moci duchovníe, jíž by bližním na dušech prospíval!

Ale tu sem slyšal od jednoho mistra svatého písma omluvu, když sem jednomu knězi radil před jeho pánem, jenž mu dal pro buoh kostel, aby peněz za potvrzení nedával, že řekl ten mistr: „Co ty mluvíš? Mají mu darmo psáti? Proč by nedal?“ Odpověděl sem jemu: „Neřeba jest písma, jedne spatřiti kněze, jest-li života dobrého a obyčejův ctných, takže má od lidí dobré svědectví; a že není komu vědomí, by zle živ byl, a umí-li lid spraviti písmem, tehdy ve jméno boží poručiti jemu mají duše a řeci: ‚Jdi, kaž lidu slovo boží a bud' sám prvé dobře živ; neb tak jest i Kristus apoštoly poslal i apoštolé posielali sú jiné svaté.‘ A pakli vždy co má jemu psáno býti, tehdy řku: ‚Mají mu pro pána boha napsati.‘“ Vecce mistr: „Čím mají písma živi býti?“ Veccech jemu, že arcibiskup má jim potřebu dáti, neb proto má několik tisícův platu, aby úředníky potřebné choval k spravení a potřebě lida; neb není arcibiskupství nadáno, aby pýchu vedli v křmonstvu a v mnohé čeledi nepotřebné k úřadu, sboží pro boha nadané tratili a mařili. Tehdy rozhněva se ten mistr na mě a vecce: „Ty vždy chceš, aby po tvé vůli bylo!“ A já odpověděl: „Ne po mé vůli, ale po Kristově, jenž die: ‚Darmo ste vzali, darmo dávajte!‘, a po vůli apoštolské a jiných svatých.“ A tak s hněvem necha mne.

A kdyby písař, jako sv. Řehoř položil, nic nežádal a tento, jenž kostelní moc přijímá, dal to z dobré vuole svobodné, tehdy by mohl vzieti. Pakli by vždy řekl, že písmo má zaplatiti, tehdy diem, že stane list za dva peníze. Zač tehdy musie dáti onen dvě kopě, onen pět, onen čtyři? Nemož řeci v pravdě kto, by papier neb vosk neb písmo tolik platilo, a jiné věci mimo ty nedadie, jedne moc duchovní. Kterakž muož řečeno v pravdě býti, by té moci za peníze nedali? A že list tak drahý není, to se ukáže, že když jej vezme, potom povrže jej v kútě neb v blátě.

Ale die kněz: „Jest mi kostel dán, a nechti mi moci dáti bez peněz; kterak mám učiniti?“ Odpovídám, jakož sem mnohé naučil, aby šel k arcibiskupovi a řekl: „Kněže, povolán sem, abych u toho kostela lid boží spravoval. Prosím také pro pána boha, daj mi požehnání, ať ten lid vedu boží cestú.“ Dá-liť, bud' chvála bohu, přijma požehnání; nedá-liť a pošle tě mezi písmaře, řci jemu: „Kněže, pán mě neb obec poslala bez peněz; také ty máš mi dáti duchovní věc bez peněz. A že nechceš, aj jduť a chcít' vzdáti těm, jenž sú mě poslali.“ A přijda před podací i die jim neb pánu: „Vy jste mi dali moc k té almužně i toho kostela, abych lid spravoval, a biskup nechce mi moci duchovní dáti bez peněz; proto vzdávám vám zase, neb' nechci svatokupectvím vjíti.“

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Příloha komplexní úlohy

Národní pedagogický institut České republiky
Projekt Modernizace odborného vzdělávání (MOV)
Senovážné nám. 872/25, 110 00 Praha 1
www.projektmov.cz